

Men concludeerde dat een nieuwe beweging althans op de afgesproken basis niet van start kon gaan maar men tilde zwaar aan de consequentie: dat al die duizenden, wellicht tienduizenden in den lande die op een gemeenschappelijk woord van de zes democratische partijen zaten te wachten, al was het maar om het schijnbare monopolie van een Mussert en een Arnold Meyer te doorbreken, totaal niets zouden horen; zouden al die mensen zich niet opnieuw in de steek gelaten voelen? Alle aanwezigen waren geneigd, die vraag bevestigend te beantwoorden en hoewel dus vast stond dat men niet tot de politieke bundeling kon komen die men door middel van de nieuwe beweging tot stand had willen brengen, werd besloten, de oprichting van het Nationaal Comité tòch te laten doorgaan (Homan voorzitter plus van den Born, Donner, Drees, Fentener van Vlissingen, van Helsdingen, van Lynden van Sandenburg en de Quay als leden); het Comité zou zich, aldus een persbericht waarover men het eens werd, 'ten doel (stellen), de Nederlandse werkzaamheid op onderscheiden gebied in de huidige omstandigheden te bevorderen onder handhaving van de Nederlandse opvattingen en tradities'; 'organisaties en personen' die dat streven wilden ondersteunen, zouden zulks aan het bureau van het Nationaal Comité kenbaar kunnen maken.

Weer moest Homan naar Schmidt toe: nu om hem dat persbericht voor te leggen. 'Hoewel het mooie van de zaak nu verloren was, heb ik', schreef Colijn aan zijn Centraal Comité, 'gemeend, daaraan mijn steun niet te mogen onthouden . . . Ik bleef er waarde aan hechten dat er een unie tot stand gekomen was op de grondslag van vrijheid en onafhankelijkheid in trouw aan Oranje waaraan ook de SDAP van harte meedeed. Bovendien kon men niet weten wat er in ons land nog zou kunnen gebeuren wanneer de Duitsers eens weggingen' (nadat ze de oorlog gewonnen hadden, maar dan met achterlating van een garnizoen). 'Men moest voorkomen dat dan alleen maar de stem van de NSB zou worden gehoord.'¹

Diezelfde vrijdag 12 juli verscheen een brochure die Homan kort te voren onder de titel *Aanpakken! Een hartekreet van een jonge Nederlander*, geschreven had. 'Nu wij midden in de oorlog leven en tevens midden in een wereldrevolutie, weet menigeen in ons land zijn koers niet te bepalen', zo luidde de eerste zin. 'Midden in een wereldrevolutie' – dat was precies wat de propagandisten van de Nieuwe Orde betoogden! Kwam Donner, die meteen een exemplaar kocht, nog tot pagina 26 waar Homan het 'onjuist' noemde indien men aan de bezetter zijn 'medewerking' onthield? De anti-

¹ H. Colijn: 'Besprekingen inzake de Nederlandse Unie', *Het Liberale Weekblad*, 16 aug. 1940.